

ด่วนที่สุด

ที่ อส ๐๐๒๖.๓/ 6628

มค 3/11.15

5 มิ.ย. 62

11.15น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส31014

วันที่ : 57512/62

วันที่ : 05 มิ.ย. 62 เวลา : 11:00

มค

สำนักงานอัยการสูงสุด

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๖๑ และรายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๒๐๖๙ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยประจำปี ๒๕๖๑ และรายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ มายังคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและพิจารณาโดยขอให้แจ้งผลการพิพากษาด้วย ซึ่งในการนี้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานอัยการสูงสุดขอเรียนให้ทราบความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๒ ประเด็น คือ

๑.๑ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

เนื่องจากรัฐบาลได้ประกาศแผนการปฏิรูปประเทศในด้านนี้จึงได้จัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) เพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ และได้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม พ.ศ. เพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนจะได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายในคดีอาญา พ.ศ. ... ก็มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เพิ่มดุลพินิจแก่เจ้าพนักงานหรือศาลในการปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกัน เพื่อมิให้เป็นภาระแก่จำเลยหรือผู้ต้องหาจนเกินควร และเป็นการเปิดโอกาสให้จำเลยหรือผู้ต้องหาได้ต่อสู้คดีอย่างเป็นธรรม มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครอง

/ช่วยเหลือ...

ช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายในคดีอาญา พ.ศ.... ซึ่งจะเป็นการช่วยเหลือทางการเงินในการประกันตัวแก่ประชาชนเพื่อให้ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมทั้งเป็นการอำนวยความสะดวกในการประกันตัวโดยใช้หนังสือรับรองการชำระเงินของกองทุนยุติธรรมเป็นหลักในการขอปล่อยตัวชั่วคราวนั้น ซึ่งในประเด็นสิทธิในกระบวนการยุติธรรมนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นสอดคล้องกับความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ๒ ข้อ คือ

(๑) ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลและแจ้งสิทธิให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือในการขอปล่อยตัวชั่วคราวจากกองทุนยุติธรรม และการเร่งรัดการใช้หนังสือรับรองแทนการชำระเงินของสำนักงานกองทุนยุติธรรมในการขอปล่อยตัวชั่วคราว เพราะจะทำให้ประชาชนทั่วไปมีทางเลือกในการหาหลักทรัพย์ประกันในการร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวเมื่อต้องกลายเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา

(๒) ควรเร่งรัดการจัดทำแผนปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศทั้งระบบ และควรเร่งรัดการดำเนินการตามแผนปฏิรูปดังกล่าวอย่างจริงจัง ในส่วนของสำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับงานในกระบวนการยุติธรรมของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง จึงได้จัดทำแผนปฏิรูปองค์การ สำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ เพื่อเป็นกรอบในการปฏิรูปด้านโครงสร้างและระบบบริหารจัดการของสำนักงานอัยการสูงสุดตามนโยบายของรัฐบาลที่เร่งรัดให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมของประเทศเร่งดำเนินการปฏิรูปภายในองค์การ โดยมีแผนปฏิรูปองค์การ สำนักงานอัยการสูงสุด ดังนี้

ก. สร้างความเข้มแข็งในกระบวนการบริหารจัดการองค์การให้เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนเพื่อเป็นพื้นฐานที่แข็งแกร่งและมั่นคงในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมและรักษาผลประโยชน์ของรัฐอย่างเต็มที่

ข. ใช้ความโปร่งใสและการบริหารจัดการข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นตัวการสร้างความเปลี่ยนแปลงองค์การ การบริหารทรัพยากรบุคคลและกระบวนการปฏิบัติงานในทางบวกอย่างต่อเนื่อง

ค. ยกระดับบทบาทในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมด้วยการบูรณาการกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมด้วยความเป็นหนึ่งเดียว เพื่อผลลัพธ์ร่วมกันของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบได้อย่างแท้จริง

ง. รักษาผลประโยชน์ของรัฐและคุ้มครองสิทธิของประชาชนอย่างมีอาชีพจนเป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาของประชาชนและได้รับการยอมรับและเชื่อมั่นจากประชาชน

๑.๒ การกระทำทรมานและการบังคับสูญหาย

รัฐบาลได้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายภายในเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment และ

/เพื่ออนุวัติ...

เพื่ออนุวัติตามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance) ที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามรับรองเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๙ โดยล่าสุดเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้มีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวและแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาต่อไป นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำทรมานและถูกบังคับให้สูญหายเพื่อรับเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบ เยียวยา และดำเนินการป้องกันกรณีดังกล่าวเพื่อให้ได้รับการคลี่คลายและเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายต่อไป โดยในประเด็นนี้สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ว่าในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักการอันเป็นสาระสำคัญของอนุสัญญาทั้ง ๒ ฉบับ เนื่องจากเป็นภารกิจสำคัญของรัฐภาคีสมาชิกในการอนุวัติกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับหลักการอันเป็นสาระสำคัญของอนุสัญญาซึ่งรัฐภาคีต่าง ๆ ได้ให้การรับรองแล้ว

ส่วนที่ ๒. เรื่องอื่น ๆ

สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นเพิ่มเติมตามในประเด็นอื่น ๆ ดังนี้

๒.๑ การประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
ซึ่งมีข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนให้ยกระดับมาตรฐานทางการศึกษา การสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชนให้เข้าสู่มาตรฐานสากลตามหลักการของสนธิสัญญาฯ และอนุสัญญาฯ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ไทยได้ให้การรับรองหรือเป็นรัฐภาคีสมาชิกแล้วจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าควรสนับสนุนการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านดังกล่าวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๒.๒ การประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของบุคคล ๕ กลุ่ม อันได้แก่ เด็ก ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้มีปัญหาด้านและสิทธิ นักปกป้องสิทธิมนุษยชน สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนทุกข้อจะมีประโยชน์อย่างยิ่งในการยกระดับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนของบุคคลทั้ง ๕ กลุ่มดังกล่าวขึ้นสู่ระดับมาตรฐานสากล อันเป็นไปตามพันธกรณีที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามหลักการของอนุสัญญาและสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกหรือได้ให้การรับรอง และขอเรียนเพิ่มเติมว่า หน่วยงานหลายหน่วยงานของสำนักงานอัยการสูงสุดก็มีบทบาทและเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาสิทธิมนุษยชนของบุคคลทั้ง ๕ กลุ่ม โดยได้มีการยึดถือแนวทางปฏิบัติที่เสมอภาคกันในมุมมองของกฎหมายที่รับผิดชอบอยู่แล้วบนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนภายใต้ปฏิญญาสากลแห่งองค์การสหประชาชาติ ตลอดจนถึงข้อตกลงระหว่างประเทศฉบับต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกและให้การรับรอง เช่น สำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัว สำนักงานอัยการสูงสุดที่รับผิดชอบคดีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิและป้องกันสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน

/สำนักงาน...

สำนักงานกิจการและโครงการในพระดำริพระเจ้าหลานพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาฯ มีภารกิจที่เน้นหนักด้านการส่งเสริมแนวคิดเพื่อจัดการใช้ความรุนแรงในครอบครัวแก่เด็กและสตรี โดยยึดแนวปฏิบัติจากยุทธศาสตร์ต้นแบบ (Model strategies) และมาตรการเชิงปฏิบัติการขององค์การสหประชาชาติในการจัดการความรุนแรงต่อเด็กและสตรีในด้านการป้องกันอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนซึ่งมีนโยบาย โครงการรวมทั้งกิจกรรมในการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนทุกกลุ่มโดยไม่เลือกปฏิบัติ อีกทั้งยังเน้นหนักในการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้ประชาชนทุกคนได้มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของตนอย่างทั่วถึง

๒.๓ การประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับประเด็นที่อยู่ในความห่วงใย มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสำนักงานอัยการสูงสุดโดยตรงคือ

๒.๓.๑ ประเด็นการค้ามนุษย์ ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนทุกประการ และมีความเห็นเพิ่มเติมว่าข้อเสนอแนะดังกล่าวควรได้รับการสนับสนุนให้นำมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในลักษณะการปฏิบัติงานในเชิงบูรณาการร่วมกันโดยรัฐบาลควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเต็มที่ และเห็นว่าการค้ามนุษย์ในปัจจุบันมีรูปแบบการกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยประเทศไทยมีสถานะเป็นทั้งประเทศต้นทาง กลางทาง และประเทศปลายทาง กลุ่มผู้กระทำความผิดมีการร่วมกันกระทำความผิดในหลายประเทศ ทำให้ยากต่อการสืบสวนสอบสวนนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ทั้งยังมีลักษณะพิเศษคือมีการสมคบกันระหว่างกลุ่มบุคคลในประเทศต้นทาง กลางทาง และประเทศปลายทางเพื่อจัดหาบุคคลที่ประเทศต้นทางเพื่อพาไปแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบในลักษณะการค้ามนุษย์ การปราบปรามการกระทำความผิดในฐานดังกล่าวมักจะประสบปัญหาในการดำเนินคดีกับตัวการใหญ่หรือผู้บงการที่อยู่เบื้องหลัง นอกจากนั้นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเป็นกลุ่มบุคคลที่มีเครือข่ายลึกกลับซับซ้อนและกว้างขวาง มีลักษณะปกปิดการกระทำความผิดและยุ่งยากแก่การรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดี แม้ว่าปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้มีบทบัญญัติกำหนดวิธีสืบสวนสอบสวนและการใช้มาตรการพิเศษต่าง ๆ แต่ก็ยังมีการบังคับใช้ตามกฎหมายดังกล่าวน้อยมาก เห็นได้จากปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาล ทำให้กระบวนการยุติธรรมไม่สอดคล้องกับสถานการณ์กับความเป็นจริงของคดีและปริมาณอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ดังนั้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาเรื่องดังกล่าว ในเบื้องต้นสำนักงานอัยการสูงสุดได้ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นของรัฐ คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมการปกครอง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานกลางเพื่อประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขอุปสรรคและปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกันในเรื่องนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนั้นสำนักงานอัยการสูงสุดยังได้กำหนดให้การดำเนินคดีความผิดฐานค้ามนุษย์

/เป็นคดีสำคัญ...

เป็นคดีสำคัญที่รัฐมีนโยบายป้องกันและปราบปรามเป็นกรณีพิเศษ โดยเน้นให้พนักงานอัยการถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตามหนังสือเวียนที่ อส.๐๐๓/(ปผ)/ว ๒๙๓ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

๒.๓.๒ ประเด็นสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งยังคงมีเหตุการณ์ความไม่สงบนั้น สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการให้การช่วยเหลือผู้เสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบดังกล่าว ซึ่งได้มีการมอบเงินช่วยเหลือเยียวยาทางด้านจิตใจผู้ได้รับความเสียหาย และการจัดให้มีการพูดคุยเพื่อสันติสุข โดยกำหนดให้พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งจะมีผลเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศและเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของประเทศ ทั้งนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่นั้นเกิดจากปัจจัยหลายประการซึ่งรวมไปถึงการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายสิทธิเสรีภาพและกระบวนการยุติธรรมอย่างเพียงพอ อีกทั้งการที่ประชาชนไม่สามารถสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ของรัฐได้อย่างเข้าใจ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าการเข้าถึงความเป็นธรรมหรือกระบวนการยุติธรรมของรัฐเป็นเรื่องยาก ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกิจหลักด้านการอำนวยความสะดวกสำนักงานอัยการสูงสุดจึงได้ให้ความร่วมมือและร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้กับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมในลักษณะบูรณาการตามยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐบาล และช่วยแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผ่านทางสำนักงานอัยการภาค ๙ และสำนักงานอัยการจังหวัดต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยสำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็นควรสนับสนุนให้มีการนำกระบวนการยุติธรรมทางเลือก ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ มาใช้เพื่อให้เกิดปะโยชน์และประสิทธิภาพต่อประชาชนในพื้นที่สูงสุด รวมทั้งควรส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงสิทธิของตนตามกฎหมายได้มากที่สุด เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติที่ดีต่อรัฐ และเห็นควรให้มีการแลกเปลี่ยนและสนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกฎหมายอิสลามรวมทั้งวิมุสลิมแก่พนักงานอัยการ นิติกรและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชนในพื้นที่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสมศรี วัฒนไพศาล)

รองอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน

อัยการสูงสุด

สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคุ้มครองสิทธิประชาชนระหว่างประเทศ

โทร ๐ ๒๑๔๒ ๑๕๓๒ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๑๗๙

Email humanrights@ago.go.th